

Homilie Studentenkerk 20 december 1998
thema cyclus *Wandelen in licht*
Mattheus 1:18-25

Drie keer veertien generaties sinds Abraham waren verstreken, schrijft Mattheus in het begin van zijn boek. Drie keer veertien generaties na Abraham, toen de Messias werd geboren (Mt. 1:17). Na zovele heilige en onheilige tijden een bijzonder moment, een zwangere tijd. Eigenlijk is Mattheus hij niet zo erg geïnteresseerd in de geboorte van een kind. Er worden dagelijks zoveel kinderen geboren. Mattheus is vooral geïnteresseerd in de geboorte van de Messias. Misschien was hij wel niet zo romantisch als wij. En een >kerstgevoel= zal hij zeker niet gekend hebben.

1. Er worden dagelijks zoveel kinderen geboren! Een tijdje geleden is de KRO begonnen met een serie die de titel draagt *Een kind staat op*. Aan een kind uit het sloppen-bestaan van een grote wereldstad geven ze een camera. Een camera om beelden van z=n leven vast te leggen, impressies over zijn bestaan te verzamelen.

In de eerste in die reeks zag ik een jongen uit de sloppenwijken van Nairobi. Beelden van lijm-snuivende kinderen van zes jaar; beelden van geweld door kinderen van tien; ont-stellende vuilnis; altijd-durende modder. En de kleine cineast wordt zelf weer door ons gefilmd. Even is ie de held van de dag. Een jongen die zijn lijf tracht los te wurmen uit het zuigende moeras van z=n bestaan. Pestdamp en bloesemgeur. Een kind staat op. Er worden zoveel kinderen geboren! Geboren worden is zoiets als *opstaan*, jezelf uit de zuigkracht van je moeras los wurmen. Hoeveel kinderen worden er eigenlijk slechts geboren? Veel minder dan zij allen die het lichaam van hun moeder hebben verlaten!

2. Ik zei al: ik denk dat het Mattheus niet gaat om de geboorte van een kind; ik kan beter zeggen dat het Mattheus niet gaat om de baring van een kind. Kijk en luister, schrijft hij. Na drie keer veertien generaties sinds Abraham leven we in een zwangere tijd. Iedereen in zijn verhaal is zwanger. Maria, zij een meisje, pas een huwelijksovereenkomst gesloten: zij is zwanger; zwanger van de heilige Geest, zo drukt Mattheus zich uit. Jozef, hij een man, een rechtvaardige: hij is zwanger van een droom, zegt Mattheus. En Jezus, de zoon, pas geboren: hij is zwanger van de verwachtingen van zijn volk, schrijft Mattheus. Een zwanger verhaal, een verhaal over een zwangere tijd.

3. En de vader? Er zijn situaties genoeg waarin we uit nieuwsgierigheid of uit betrokkenheid, geconfronteerd met een zwangerschap, vragen wie de vader is. Waarin we vragen naar de >trotse vader=, hij die wel gelukkig moet zijn.

Waar is de vader in dit zwangere verhaal van Mattheus? In de geschiedenis van onze vroomheid en in de setting van de beelden waarin we onze vroomheid gegoten hebben, hebben we dat vaak over het hoofd gezien, hebben we dat vaak vergeten. Er komt geen vader voor in het verhaal van Mattheus! Het verhaal vertelt zelfs niet waarom Jozef van mening was dat de zwangerschap van Maria haar wel eens in opspraak zou kunnen brengen; noch waarom hij van mening was er het beste aan te doen in stilte van haar te scheiden. Pas de huwelijksovereenkomst gesloten, nota bene! Kennelijk heeft Mattheus geen reden om de vraag te stellen wie de vader is. Het enige wat hem interesseert is Maria=s zwanger-zijn van de heilige Geest, Jozef=s zwanger-zijn van een droom en Jezus= zwanger-zijn van de verwachtingen van zijn

volk.

4. In ieder geval gaat het Mattheus niet om de baring van een kind. Hem gaat het om de geboorte van de Messias. Daarover is hij duidelijk. De Messias wordt niet geboren uit een man en een vrouw. De Messias wordt geboren uit de droom van een rechtvaardige, uit het waaien van de heilige geest en uit de verwachtingen van het joodse volk.

Hij wordt geboren uit een droom van de rechtvaardige; de rechtvaardige die droomt: dauwt hemelen van omhoog, en wolken, regent de Gerechte; die droomt dat niet het zwarte u grijpt en niet de smart u verslindt. Droomt van de heilige weg der bevrijding.

Geboren ook uit het waaien van de heilige Geest; wier scheppende kracht werd herkend in de zwangerschap van een jonge vrouw; de geest die ons doet roepen: Jij, nog naamloze, adem ons open en wek in ons weerbarstig geheugen wat wij zagen met onze vroegste ogen.

Geboren ook uit de verwachtingen van het joodse volk, uit een plotseling oploeiend vuur van visioenen, verwachtingen van de vernieuwing van het aanschijn der aarde, verwachtingen van zacht licht, water geworden, verwachtingen van rozensteden aan de overzijde.

5. Mattheus gaat het niet om de baring van een kind. Hem gaat het om de geboorte van de Messias. Misschien is dat wel eigen aan zo'n verhaal over een kind dat opstaat; dat er geen vader in voorkomt. Heeft de Messias een vader? Is de Messias niet die ander, ouder, iemand in ons verborgen? Die ons doet weten wat wij niet weten, wat onmogelijk is bij mensen en goden. Is de Messias niet als de gestalte op ons liturgieschrift, de gestalte die danst met de zonnebol, de gestalte die oplicht in de grot waar wij moeizaam neergevallen onszelf trachten op te richten. Zoals een kind dat opstaat en zich loswurmt uit z'n moeras; een kind dat even wandelt in het licht.

Drie keer veertien generaties sinds Abraham waren verstreken. Toen werd de Messias geboren. Hij stond op in een kind, Jezus uit Nazareth. We vieren vandaag het meest intense moment van de zwangerschap van de geschiedenis, de zwangerschap der tijden. Vandaag vieren we de opstanding van de Messias. We vieren dat we reeds zolang in geschiedenissen verstrikt zijn, drie maal veertien generaties reeds in geschiedenissen verstrikt. En dat uit die verstrietheid de Messias wordt geboren. Zoals we over een week vieren dat we in de kosmos en haar leven zijn verstrikt, en dat daaruit de nieuwe mens opstaat, de mens van onze toekomst, onze toekomst als mens.